

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής Εργαζομένων και Ανέργων

 Νοέμβριος 2017

 Οι ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένων
τ. ΟΓΑ μετά τον Ν. 4387/2016

INE - ΓΣΕΕ

www.inegsee.gr

info@inegsee.gr

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

σελ.

3

Εισαγωγή

**1. Ασφαλιστικές εισφορές
μισθωτών τ. ΟΓΑ
(άρθρο 40 παρ. 5 Ν.
4387/2016)**

σελ.

5

**2. Ασφαλιστικές εισφορές
αυτοαπασχολούμενων
αγροτών (άρθρο 40 Ν.
4387/2016)**

σελ.

6

**3. Ασφαλιστικές εισφορές
παραλλήλως
απασχολούμενων**

Ο Ν. 4387/2016 επέφερε δομικές αλλαγές στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, με σημαντικότερη την ενοποίηση των ασφαλιστικών ταμείων. Οι οργανισμοί κύριας ασφάλισης ενοποιήθηκαν από 01.01.2017 σε έναν φορέα, τον ΕΦΚΑ. Συνέπεια της ενοποίησης ήταν η εισαγωγή ενιαίων ασφαλιστικών εισφορών αλλά και παροχών για τους ασφαλισμένους των εντασσόμενων φορέων. Με τον νόμο αυτό εντάχθηκε στον ΕΦΚΑ και ο ΟΓΑ, στον οποίο μέχρι τότε ίσχυε διαφορετικό πλαίσιο ρυθμίσεων σε σχέση με τους λοιπούς φορείς ασφάλισης. Για τη μετάβαση στους ενιαίους κανόνες, ο νόμος προέβλεπε στην περίπτωση του τ. ΟΓΑ μεταβατικές ρυθμίσεις για το χρονικό διάστημα από το 2017 έως το 2022.

Με την ένταξη του ΟΓΑ στον ΕΦΚΑ ισχύουν νέοι κανόνες στον τρόπο υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών των ασφαλισμένων του τ. ΟΓΑ (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων). Επιπλέον, καταργείται η απαγόρευση της ασφάλισης στον ΟΓΑ ασφαλισμένων ή συνταξιούχων άλλων φορέων (άρθρο 34 του Ν. 1140/1981). Για όσους έχουν παράλληλα με την αγροτική δραστηριότητα που είναι ασφαλιστέα στον ΟΓΑ και άλλη απασχόληση προβλέπεται από 01/01/2017 η υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών για κάθε δραστηριότητα ξεχωριστά.

Οι ρυθμίσεις για την ασφάλιση των απασχολούμενων στην αγροτική οικονομία περιλαμβάνονται στα άρθρα 40 και 41 του Ν. 4387/2016. Το νομοθετικό πλαίσιο συμπληρώνεται από τις εκδοθείσες σε εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4387/2016 Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ) και συγκεκριμένα την ΥΑ 61501/3398/2016 «Προσδιορισμός της βάσης υπολογισμού ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στον ΟΓΑ από 1.1.2017» και την τροποποιητική της ΥΑ 25598/1452/2017 (ΦΕΚ Β 1977). Για την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων που αφορούν την ασφάλιση στον ΟΓΑ έχουν εκδοθεί εγκύκλιοι του ΕΦΚΑ και του Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης.¹

Στη συνέχεια θα δούμε τις αλλαγές στις ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένων του τ. ΟΓΑ, ανά επί μέρους κατηγορία (μισθωτοί, αυτοαπασχολούμενοι, παράλληλως απασχολούμενοι σε αγροτική δραστηριότητα).

1 Ασφαλιστικές εισφορές μισθωτών τ. ΟΓΑ (άρθρο 40 παρ. 5 Ν. 4387/2016)

Οι ασφαλισμένοι στον τ. ΟΓΑ χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, τους μισθωτούς του τ. ΟΓΑ, όσους δηλαδή παρέχουν εξαρτημένη εργασία, και στους αυτοαπασχολούμενους του τ. ΟΓΑ.

Με τις διατάξεις του άρθρου 40 παρ. 5 του Ν. 4387/2016 ορίστηκε ότι οι ασφαλισμένοι οι οποίοι υπάγονταν στην ασφάλιση του ΟΓΑ ως μισθωτοί – ανειδίκευτοι εργάτες, μετακλητοί πολίτες τρίτων χωρών καταβάλλουν από 1/1/2017 μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για τον κλάδο σύνταξης ως μισθωτοί. Εν προκειμένω δηλαδή εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 38 Ν. 4387/2016 για τους ασφαλισμένους μισθωτούς που προέρχονται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Μισθωτοί – ανειδίκευτοι εργάτες του ΟΓΑ που καταβάλλουν εισφορές ως μισθωτοί θεωρούνται οι εργάτες ζωικής παραγωγής σε επιχειρήσεις/εκμεταλλεύσεις ενσταυλισμένου τύπου (μονάδες εκτροφής αιγοπροβάτων, βουστάσια, χοιροτροφικές μονάδες, πτηνοτροφεία, ιπποφορβεία, εκτροφεία γουνοφόρων ζώων), οι εργάτες φυτικής παραγωγής σε επιχειρήσεις/εκμεταλλεύσεις καλλιέργειας

¹ ΕΦΚΑ 3/25.01.2, ΕΦΚΑ 5/8.2.2017, ΕΦΚΑ 27/15.06.2017 και η αριθ. Φ. 10034/18282/566/20-4-2017 Παροχή διευκρινίσεων σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 20 του Ν. 4387/2016 για όσους συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις του πρώην ΟΓΑ, όπως αυτές ίσχυαν κατά την ένταξή του στον ΕΦΚΑ., και Φ. 80000 / οικ. 23638 / 978/1.7.2016 εγκύκλιοι Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης Γνωστοποίηση διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 41 του Ν. 4387/2016 (Α' 85), όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις των παρ. 4 , 5, 6 και 7 του άρθρου 1 του Ν. 4425/2016 (Α' 183).

μανιταριών, φυκιών κ.λπ., οι αλιεργάτες, οι εργάτες ιχθυοκαλλιέργειας και οι δύτες στον πρωτογενή αγροτικό τομέα (σχετ. άρθρο 52 του Ν. 3518/2016). Στην κατηγορία των μισθωτών υπάγονται και οι μετακλητοί πολίτες τρίτων χωρών που, σύμφωνα με το Ν. 4251/2014, προσκαλούνται από εργοδότες με σκοπό την απασχόληση σε αγροτικές εργασίες για ορισμένο χρονικό διάστημα. Μετά την ένταξη των εργαζομένων αυτών ως μισθωτών στον ΕΦΚΑ καταργούνται οι διατάξεις που προέβλεπαν προκαταβολή ασφαλιστικών εισφορών για το διάστημα της μετάκλησης.

Οι ασφαλιστικές εισφορές κλάδου σύνταξης αναπροσαρμόζονται (εδ. 2 της παρ. 5 του άρθρου 40 του Ν. 4387/2016) και το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς εργοδότη-ασφαλισμένου για την κατηγορία αυτών των ασφαλισμένων διαμορφώνεται ισόποσα και σταδιακά από 1/1/2017 έως 31/12/2019, έτσι ώστε την 1/1/2020 να ισχύει 20% συνολικά, αναλυόμενο σε 13,33% εισφορά εργοδότη και 6,67% εισφορά ασφαλισμένου αντίστοιχα. Για την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων έχει εκδοθεί η εγκύκλιος ΕΦΚΑ 5/2017 «Ένταξη των μισθωτών του τ. ΟΓΑ στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4387/2016».

Ειδικότερα, το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς εργοδότη-ασφαλισμένου διαμορφώνεται ως εξής:

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (Από)	ΕΙΣΦΟΡΑ ΕΡΓΟΔΟΤΗ	ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
1/1/2017	13,83%	1,67%	15,50 %
1/1/2018	13,67%	3,34%	17,01 %
1/1/2019	13,50%	5,00%	18,50%
1/1/2020	13,33%	6,67%	20 %

Οι εισφορές κλάδου υγειονομικής περίθαλψης ανέρχονται σε 6,95% (6,45% για παροχές σε είδος και 0,5% για παροχές σε χρήμα), επιμεριζόμενες κατά τα 2/3 στον εργοδότη και το 1/3 στον εργαζόμενο.

Όσον αφορά τον υπολογισμό των συνεισπραττόμενων κλάδων ΟΑΕΔ (ΑΝΕΡΓΙΑΣ – ΛΑΕΚ ΟΑΕΔ – ΛΠΕΑΕ), ΟΕΚ (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ) και ΟΕΕ (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ) ισχύουν τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 εδ. 1 του άρθρου 40 του Ν. 4387/2016 ορίζεται ότι, για την κατηγορία των μισθωτών του τ. ΟΓΑ που εντάσσεται στον ΕΦΚΑ έχουν ανάλογη εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις που ισχύουν για τους ασφαλισμένους μισθωτούς που προέρχονται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Ως γνωστόν οι παρέχοντες εξαρτημένη εργασία υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση των συνεισπραττόμενων από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κλάδων ΟΑΕΔ (ΑΝΕΡΓΙΑΣ – ΛΑΕΚ ΟΑΕΔ – ΛΠΕΑΕ), ΟΕΚ (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ) και ΟΕΕ (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ).

Επομένως, από 01/01/2017 οι συνεισπραττόμενες εισφορές υπέρ ΟΑΕΔ, ΟΕΚ, ΟΕΕ, όπως ισχύουν για τους κοινούς ασφαλισμένους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, έχουν εφαρμογή και για τους μισθωτούς που προέρχονται από τον τ. ΟΓΑ. Η εισφορά για τον Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας αντικαθίσταται με την εισφορά υπέρ ΟΕΕ (Οργανισμού Εργατικής Εστίας). Η παρ. 10 του άρθρου 40 του Ν. 4387/2016 για την εισφορά στον Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας του τ. ΟΓΑ ισχύει μόνο για την κατηγορία των αυτοαπασχολούμενων του τ. ΟΓΑ. Για την κατηγορία των μετακλητών πολιτών τρίτων χωρών θα γίνεται παρακράτηση εισφορών μόνο υπέρ του κλάδου σύνταξης και υγειονομικής περίθαλψης και όχι υπέρ συνεισπραττόμενων κλάδων ΟΑΕΔ – ΟΕΚ – ΟΕΕ.

Τέλος, με την εγκύκλιο ΕΦΚΑ 5/2017 διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις που αφορούν το εργόσημο ΟΓΑ δεν θίγονται με τις διατάξεις του άρθρου 40 παρ. 5 του Ν. 4387/2017.

Η άλλη κατηγορία ασφαλισμένων του τ. ΟΓΑ είναι οι αυτοτελώς απασχολούμενοι στην αγροτική οικονομία, οι οποίοι έχουν υποχρέωση ασφάλισης στον ΟΓΑ βάσει των σχετικών διατάξεων.

Οι ασφαλιστικές εισφορές των εν λόγω ασφαλισμένων καθορίζονται από το άρθρο 40 του Ν. 4387/2016 σε συνδυασμό με την ΥΑ 61501/3398/2016 (ΦΕΚ Β' 4330) «Προσδιορισμός της βάσης υπολογισμού ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στον ΟΓΑ από 1.1.2017», όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 25598/1452/2017 (ΦΕΚ Β 1977). Ως βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών λαμβάνεται το καθαρό φορολογητέο εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα του προηγούμενου έτους. Επισημαίνεται ότι έως και το 2017 το καθαρό φορολογητέο εισόδημα υπολογιζόταν μετά την έκπτωση των ασφαλιστικών εισφορών. Από το 2018 στο καθαρό φορολογητέο εισόδημα συμπεριλαμβάνονται και οι ασφαλιστικές εισφορές. Ειδικά για το 2018, οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται επί του ποσού που αντιστοιχεί στο 85% της βάσης προσδιορισμού των εισφορών.

Μηνιαία βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το ποσό που προκύπτει από τη διαίρεση της βάσης υπολογισμού, όπως ανωτέρω περιγράφεται, για κάθε έτος διά του δώδεκα. Κατώτατο μηνιαίο ασφαλιστέο εισόδημα είναι το 70% του κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού, δηλαδή τα 410 ευρώ/μήνα. Αυτό σημαίνει ότι, όταν το καθαρό μηνιαίο φορολογητέο εισόδημα που προκύπτει από τη διαίρεση του ετήσιου φορολογητέου εισοδήματος διά του 12 είναι κατώτερο των 410 ευρώ, οι μηνιαίες ασφαλιστικές εισφορές θα υπολογιστούν λαμβάνοντας υπόψη τα 410 ευρώ/μήνα. Σε περίπτωση οικογενειακής αγροτικής εκμετάλλευσης στην οποία απασχολούνται ο/η σύζυγος και/ή τα ενήλικα τέκνα, προβλέπεται κατώτατο ασφαλιστέο εισόδημα (410 ευρώ/μήνα) για κάθε μέλος.

Ο συντελεστής των ασφαλιστικών εισφορών κλάδου σύνταξης ορίζεται σε 14% για το 2017 και θα αυξάνεται σταδιακά ανά έτος μέχρι το 2022 σε τελικό ποσοστό 20%, όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα:

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (Από)	ΕΙΣΦΟΡΑ ΚΛΑΔΟΥ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
1/1/2017	14,00%
1/1/2018	16,00%
1/1/2019	18,00%
1/1/2020	19,00%
1/1/2021	19,50%
1/1/2022	20,00%

Από 1.1.2017 η ασφαλιστική εισφορά κλάδου υγειονομικής περίθαλψης ορίζεται σε ποσοστό 6,95% επί του ασφαλιστέου εισοδήματος και κατανέμεται κατά ποσοστό 6,45% για παροχές σε είδος και 0,5% για παροχές σε χρήμα. Για τις εισφορές αυτές δεν υπάρχει μεταβατική περίοδος, όπως ισχύει για την περίπτωση των εισφορών κλάδου σύνταξης.

3 Ασφαλιστικές εισφορές παράλληλα απασχολούμενων

Ο Ν. 4387/2016 εισήγαγε διαφοροποίηση στο ισχύον πλαίσιο της παράλληλης αγροτικής και άλλης (μισθωτής ή μη μισθωτής) απασχόλησης. Με βάση την παρ. 11 του άρθρ. 40 του Ν. 4387/2016 καταργήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 34 του Ν. 1140/1981, σύμφωνα με τις οποίες οι ασφαλισμένοι ή συνταξιούχοι άλλων φορέων κοινωνικής ασφάλισης (π.χ. ΙΚΑ, ΕΤΑΑ, Δημοσίου) δεν υπάγονταν στην ασφάλιση του ΟΓΑ. Από 01/01/2017 ασφαλισμένοι με εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα καταβάλλουν εισφορά στον ΕΦΚΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν. 4387/2016.

Για το θέμα εκδόθηκε η εγκύκλιος ΕΦΚΑ 27/15.06.2017, η οποία αναφέρει τις ειδικότερες περιπτώσεις παράλληλης αγροτικής και μη αγροτικής απασχόλησης. Συγκεκριμένα:

α) Μισθωτή απασχόληση ή απασχόληση στο Δημόσιο και άσκηση αγροτικής δραστηριότητας, για την οποία προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των σχετικών διατάξεων του τ. ΟΓΑ. Στην περίπτωση αυτή, βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του εισοδήματος από την παροχή των μισθωτών υπηρεσιών και του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από την αγροτική δραστηριότητα. Για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού λαμβάνεται καταρχάς υπόψη το μηνιαίο εισόδημα από την μισθωτή εργασία και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα από την αγροτική δραστηριότητα. Το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται σε 410,26 ευρώ (κατώτατο όριο εισοδήματος βάσει του άρθρου 40 του Ν. 4387/2016) και ως ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των 5.860,80 ευρώ.

β) Πολλαπλή άσκηση αγροτικής δραστηριότητας και άλλης μη μισθωτής επαγγελματικής δραστηριότητας. Σε περίπτωση άσκησης περισσότερων της μίας μη μισθωτών επαγγελματικών δραστηριοτήτων/ιδιοτήτων, για τις οποίες θα προέκυπτε υποχρέωση ασφάλισης σε τουλάχιστον δύο εκ των προϋφιστάμενων φορέων (π.χ. ΟΑΕΕ ή ΕΤΑΑ και ΟΓΑ), μηνιαία βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από καθεμία δραστηριότητα. Σύμφωνα με την εγκύκλιο για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού, στις περιπτώσεις αυτές λαμβάνεται καταρχάς υπόψη το μηνιαίο εισόδημα από τη βασική πηγή βιοπορισμού, δηλαδή το υψηλότερο εισόδημα, και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα των λοιπών δραστηριοτήτων κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους. Σύμφωνα με ρητή αναφορά στην εγκύκλιο, εισοδήματα από αγροτική δραστηριότητα, μη ασφαλιστέα, στον κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών έως 31/12/2016 έπονται κάθε άλλου στο κριτήριο βιοπορισμού. Ως κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των 586,08 ευρώ –ακόμη και αν πρόκειται για ασφαλισμένο που για τις δύο εκ των πολλαπλών δραστηριοτήτων θεωρείται ότι είναι ασφαλισμένος κάτω της 5ετίας– και ως ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος το ποσό των 5.860,80 ευρώ. Για το εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα που έπεται των άλλων, οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται σύμφωνα με τους συντελεστές οι οποίοι αναφέρονται παραπάνω (βλ. παραπάνω 2. «Ασφαλιστικές εισφορές αυτοαπασχολούμενων αγροτών (άρθρο 40 Ν. 4387/2016)»)

Στην εγκύκλιο παρέχονται παραδείγματα υπολογισμού των εισφορών για κάθε επιμέρους περίπτωση.

Επισημαίνεται ότι από την εγκύκλιο και από τα παραδείγματα που δίνονται σε αυτή συνάγεται ότι για το εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα υπολογίζονται ασφαλιστικές εισφορές σε κάθε περίπτωση. Δεν φαίνεται δηλαδή να εξετάζεται η συνδρομή της βασικής προϋπόθεσης για την ασφάλιση ή μη στον τ. ΟΓΑ, που είναι η απασχόληση κατά κύριο επάγγελμα στην αγροτική οικονομία. Αντίθετα, κριτήριο καταβολής ή μη ασφαλιστικών εισφορών φαίνεται να είναι εφεξής η ύπαρξη εισοδήματος από αγροτική δραστηριότητα, χωρίς να εξετάζεται εάν το εισόδημα προκύπτει από την άσκηση κύριου ή μη επαγγέλματος.

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Εμ. Μπενάκη 71Α, Τ.Κ. 10681, Αθήνα, Τηλ: 210 3327710, Fax: 210 3304452

INE - ΓΣΕΕ

www.inegsee.gr

info@inegsee.gr